Várpalota

Világ proletárjai, egyesüljetek!

VÁRPALOTAI NAPLÓ

AZ MSZMP VESZPRÉM MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

XVII. évfolyam — 31. szám. ÁRA 80 FILLÉR Vasárnap, 1961. február 5.

Közel hat és fél tonnás szputnyikot lőttek fel a Szovjetunióban

Lelkes öröm Moszkvában — világszerte elismerő csodálat

Moszkva (TASZSZ) A nagy súlyú űrhajók megalkotására és tökéletesítésére kidolgozott tervvel összhangban 1961 február 4-én a Szovjetunióban tökéletesített többlépcsős rakéta segítségével nehéz szputnyikot lőttek fel. A szputnyik súlya a hordozórakéta utolsó lépcsőjének súlyát leszámítva 6483 kilogramm.

A szputnyikon rádiótelemetrikus műszereket, valamint pályájának mérésére szolgáló készüléket helyeztek el. A szputnyik kilövésekor, pályájára juttatásakor és továbbhaladása közben minden műszer zavartalanul működött.

A földi mérő- és számítóberendezések segítségével nyert előzetes adatok lehetővé tették, hogy megállapítsák a szputnyik pályáját jellemző következő adatokat: keringési idő 89,80 perc, perigeum (a pályának a Földhöz legközelebb eső pontja) 223,5 kilométer, apogeum (a pályának a Földtől legtávolabb eső pontja) 327,6 kilométer. A pálya hajlásszöge 64 fok 57 perc.

A szputnyik pályájának mérések útján nyert adatai alig térnek el az előre kiszámított adatoktól.

A szputnyik fellövésekor kitűzött tudományos — műszaki feladatokat teljesítették. (MTI)

*

Moszkva (MTI).

Kennedy, az Egyesült Államok újonnan megválasztott elnöke a kongresszushoz intézett üzenetében utalt arra, hogy a Szovjetunió az űrkutatás terén vezető szerepet tölt be, különösen a nagyteljesítményű rakétahajtó anyagok kidolgozásában.

Kennedy e szavait alaposan igazolta a szombaton fellőtt szovjet óriás szputnyik. A hat és fél tonna súlyú szputnyik felbocsátása ugyanis olyan *különleges hajtóanyagot követel, amely a szakértők számára is meglepetést jelenthet.*

A szovjet fővárosban egyébként moszkvai idő szerint, este 20 óra után néhány perccel terjedt el az új űrrakéta felbocsátásának híre. A rádió adását megszakítva, ismertette a hivatalos közleményt, s ugyancsak megszakította szombat esti filmvetítését a moszkvai televízió is.

A szovjet közvélemény rendkívül nagy örömmel fogadta az új szputnyik felbocsátásának hírét. A szombat esti órákban milliók ültek rádiókészülékük mellé, hogy az első szűkszavú közlemény után újabb értesüléseket kapjanak a gigantikus szovjet szputnyikról.

Szabad szemmel is jól látható lesz az új szovjet szputnyik, mely egymagában súlyosabb, mint az összes eddigi amerikai mesterséges holdak együttvéve

— Nagy Ernő nyilatkozata —

Az új szovjet szputnyik felbocsátása igen nagy érdeklődést keltett a magyar űrhajózási szakemberek között is. Nagy Ernő gépészmérnök, a MTESZ Központi Asztronautikai Szakosztályának titkára a legújabb szovjet óriás szputnyik jelentőségéről a következőket mondotta el a Magyar Távirati Iroda munkatársának:

— A hivatalos szovjet közlemény első néhány adatából azonnal megállapítható, hogy az űrhajózás, sőt valószínűleg

az egész rakétatechnika leghatalmasabb hordozó rakétája emelte magasba a csaknem hat és fél tonnás új szovjet szputnyikot.

Ehhez hasonló hasznos terhet az 1960-as év három szovjet szputnyik űrhajókísérlete alkalmából sem sikerült a magasba juttatni. Érdemes megjegyezni azt is, hogy a mostani szputnyik önmagában jóval nehezebb, mint amennyit az eddig fellőtt összes amerikai mesterséges holdak együttes hasznos súlya tesz ki.

— Az eddigi adatokból megállapítható, hogy azt a hordozó rakétát, amely 1960-ban átlagosan négy és fél tonnás szputnyikokat emelt pályájukra, igen jelentős mértékben sikerült továbbfejleszteni, hiszen az új szputnyik esetében már kereken két tonnával nagyobb a hasznos teher. Nyilvánvaló, hogy ez a szputnyik

mindazokat a műszereket, önműködő vezérlőrendszereket és híradástechnikai berendezéseket tartalmazza, amelyek a továbbiakban az ember űrrepülése feltétlen biztonságának megteremtéséhez szükségesek.

— A pálya eddigi adataiból láthatjuk, hogy a megközelítőleg köralakú pálya vezérlése kitűnően sikerült, hiszen a Földtől számított legkisebb, 223,5 kilométeres és legnagyobb, 327,6 kilométeres távolsága közti eltérés a Föld sugarához képest elhanyagolhatóan kicsiny, úgyhogy a pályának a szabályos köralaktól való eltérését rajzban érzékeltetni sem lehet. A pálya hajlásszöge megfelel az eddigi összes szovjet mesterséges holdnak megközelítőleg 65 fokos hajlásszögének. Ez a hajlásszög pedig azért érdekes és értékes, mert gyakorlatilag

a Föld egész lakott területén megfigyelhetővé teszi a mesterséges holdat.

Mint ismeretes, az amerikai mesterséges holdak legnagyobb része csupán az Olaszországtól délre eső szélességi fokokon figyelhető meg, tehát Európának éppen azon a részén, így Magyarországon, Németországon, Angliában stb., ahol a műszerek és a tudományos felkészültség tekintetében kiválóak a megfigyelési lehetőségei, az amerikai mesterséges holdak általában nem láthatók.

— Az új szputnyik 90 percnél valamivel rövidebb keringési idejéből arra következtethetünk, hogy csak igen rövid ideig, napokig, talán hetekig kering majd: keringési élettartama előreláthatólag nem éri el az egy hónapot. Nyilvánvaló, hogy a kísérlet megtervezésekor szántszándékkal törekedtek erre, hogy így a pályaváltozás törvényszerűségeit részben a földi berendezésekkel, részben a nagyméretű szputnyikon elhelyezett mérőkészülékek felhasználásával messzemenően megfigyelhessék. Ezeket az adatokat később a visszatérési kísérletek pontosabb előkészítése közben lehet majd felhasználni.

— Bár a súly egymagában nem közvetlenül jellemző a méretre, mégis jogos az a feltételezés, hogy

a most felbocsátott szputnyik rendkívül fényes csillagként, szabad szemmel is jól megfigyelhető lesz az égbolton,

annál is inkább, mert hiszen aránylag kis magasságban, az utolsó szputnyik űrhajó kivételével minden más szputnyiknál alacsonyabban halad — fejezte be nyilatkozatát Nagy Ernő gépészmérnök, a MTESZ Központi Asztronautikai Szakosztályának titkára. (MTI)

Az óriás szputnyik első világvisszhangja

NEW YORK

A nagyjelentőségű új szovjet sikerről szóló első TASZSZ-jelentések után az amerikai hírügynökségek azonnal gyorsírásban továbbították a műholdról szóló jelentéseket. A hírügynökségek felhívják a figyelmet a szovjet űrhajó rendkívül nagy súlyára.

RÓMA

Földünk új „nehézsúlyú" szovjet útitársának fellövése nagy érdeklődést keltett Olaszországban. A Római Rádió rendes adását megszakítva azonnal jelentette a szovjet tudomány és technika kiemelkedő győzelméről szóló hírt. A hírt az olasz hírügynökségek is azonnal átvették a lapok is.

LONDON

Az angol BBC rádióadó 6 óra 30 perces hírében értesítette hallgatóit az új szovjet műhold fellövéséről. A rádió hangsúlyozta, hogy ez a legnehezebb az eddig fellőtt műholdak közül, és közölte a szputnyik adatait.

BERLIN

A nagysúlyú új szovjet szputnyik fellövése lelkes érdeklődést keltett a Német Demokratikus Köztársaság társadalmában. Az NDK rádióállomásai adásukat megszakítva továbbították a hírt. Az adások itt is felhívják a figyelmet a műhold rendkívül nagy súlyára, valamint arra, hogy a szputnyikon elhelyezett műszerek jól működnek. (MTI)

A vaszari termelőszövetkezet kovácsmestere lovat patkol. A kemény téli út megkívánja, hogy rendben legyenek a patkók.
(Fotó: Péterfay Endre)

Aláírták az 1961. évi magyar-bolgár árucsereforgalmi jegyzőkönyvet

Szófia (MTI) A Magyar Népköztársaság és a Bolgár Népköztársaság kereskedelmi kormányküldöttségei között Szófiában folytatott tárgyalások eredményeként február 3-án aláírták a két ország 1961. évi árucseréjére vonatkozó jegyzőkönyvet. A most megkötött megállapodás a magyar—bolgár külkereskedelmi forgalom további emelkedését jelenti.

A Magyar Népköztársaság a fontosabb árucikkek közül szerszámgépeket, tehergépkocsikat, autóbuszalvázakat, rádiócsöveket, kábelgépeket, autó- és motorkerékpáralkatrészeket, különféle műszereket, hengereltárut, gyógyszereket és másokat szállít Bulgáriának.

A Bolgár Népköztársaság tehervagonokat, elektromos targoncákat, vegyianyagokat, akkumulátorokat, pirítércet és koncentrátot, ólomtömböt, horganyt, kőszenet, szerszámgépeket, dohányt és bort szállít Magyarországnak.

A kölcsönös megértés, szívélyesség és barátság légkörében lefolytatott tárgyalások jegyzőkönyvét magyar részről Mulató János külkereskedelmi miniszterhelyettes, bolgár részről Atanasz Vergiev külkereskedelmi miniszterhelyettes írta alá. (MTI)

Kádár János elvtárs látogatása a budapesti Orvostudományi Egyetemen

Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára, szombaton Orbán Lászlónak, a Központi Bizottság tudományos és kulturális osztálya vezetőjének és Bakó Ágnesnek, a VIII. kerületi pártbizottság első titkárának társaságában meglátogatta a budapesti Orvostudományi Egyetemet.

A vendégeket az egyetem nevében dr. Gegessi Kiss Pál rektor és dr. Somogyi Endre, az egyetemi pártbizottság titkára üdvözölte.

Kádár János beható eszmecserét folytatott az egyetemi pártbizottság tagjaival, majd találkozott az egyetem vezetőivel, professzoraival és hallgatóival. A találkozón ott volt dr. Doleschall Frigyes egészségügyi miniszter, dr. Rusznyák István, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke és dr. Simonovits István, az egészségügyi miniszter első helyettese is. A baráti légkörben lefolyt találkozón Kádár János tájékoztatta a jelenlevőket az időszerű bel- és külpolitikai kérdésekről.

A jövőben is emelik a rubel aranytartalmát

A Szovjetunió Állami Bankjában nemrég értekezleten vitatták meg az új rubel bevezetésének első tapasztalatait, a rubel aranytartalmának és átváltási kurzusának megváltoztatásával kapcsolatos eredményeket. Az értekezlet megállapította, hogy a Szovjetunióban *kielégítően halad a régi rubel átváltása, a külkereskedelmi forgalomban pedig máris érezhető előnyöket hozott a rubel aranytartalmának növelése.*

Garbuzov, a Szovjetunió pénzügyminisztere, a Kommunyiszt című folyóiratban bejelentette: a rubel aranyértékét, s a kapitalista valutákhoz viszonyított átváltási kurzusát a jövőben időről időre továbbra is emelni fogják. A szovjet termelés növekedésének gyors üteme, a nemzeti jövedelem állandó emelkedése révén ugyanis *a rubel vásárlóereje következetesen növekvő tendenciát mutat, ugyanakkor a kapitalista országok valutájának értéke csökken.* A szovjet kormány ezért felhatalmazta az Állami Bankot arra, hogy a kapitalista országok valutája aranytartalmának, illetve átváltási kurzusának megváltozása esetén mindig újonnan szabja meg a rubel átváltási árfolyamát. Az árfolyam ilyen változása természetesen nem jut kifejezésre a szovjet kereskedelem belső áraiban — hangsúlyozza a pénzügyminiszter.